

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 2015-03-09

Remissvar – Från analog till digital marksänd radio – en plan för Digitalradiosamordningen (SOU 2014:77) Ku2014/2006/MFI

.SE har erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på ovanstående utredning.

.SE avstyrker utredningens förslag om nedsläckning av FM-nätet till förmån för etablerandet av en ny infrastruktur för radiosändningar baserad på DAB+.

Förslagen baseras på gammal teknik

Digitaliseringen av sändarnätet enligt internationella standarder för radioprogram innebär åtminstone enligt tillskyndarna bättre ljudkvalitet och bättre frekvensutnyttjande. Det förväntas också innebära möjligheter till datatjänster för mobila terminaler i exempelvis motorfordon och en ny generation radioapparater som ska ge konsumentelektronikindustrin ett välbehövligt lyft när försäljningen kommer igång på allvar.

Satsningen har drivits under en mycket lång tid av såväl statliga som kommersiella radiobolag och till dessa kopplade industriintressen världen över. Men enligt .SE:s uppfattning stämmer den positiva bilden inte riktigt överens med verkligheten.

De begränsningar som DAB+ förknippas med som exempelvis att multikanalljud inte är möjligt och de överdrivna förväntningarna på antalet möjliga kanaler per multiplexor, de begränsningarna existerar inte i alternativa tekniker för sändning av digitalradio, och framför allt gäller detta radio som sänds över internet. Där är det tjänsten (programvara i sändaren) och mottagaren (till exempel en app i en smarttelefon) som sätter begränsningarna.

.SE har svårt att se att ålderdomlig tablåradio trots att den serveras i en DAB+-version skulle vara särskilt framtidssäkert. Utvecklingen på internet står inte precis still. Övergången från FM-sänd radio till webbsänd eller radio till mobil utrustning via appar pågår kontinuerligt. Att släcka FM-nätet mot bakgrund av vad som anförts i 5-8 år gamla utredningar och dessutom med konsekvensen att alla måste köpa särskilda DAB-

mottagare eller för den delen bygga om befintliga radiomottagare förefaller vara ett riskprojekt.

Andra former för utsändning bör utredas noggrannare

.SE anser inte att det är regeringen som ska göra teknikvalen för framtida radioutsändningar. Tvärtom borde regeringen vara angelägen om att noggrant studera vilka behov som behöver tillgodoses och värdera alla möjligheter att bättre utnyttja befintlig infrastruktur snarare än att lägga ett stort antal miljoner kronor på att bygga ännu en infrastruktur som är parallell med redan befintliga infrastrukturer.

Som exempel bör Single Frequency FM studeras närmare, eftersom det åtminstone i teorin skulle kunna frigöra mycket frekvensutrymme i de områden där det är särskilt trångt (Skåne och Stockholm enligt PTS-ER-2008:6). Sverige bygger dessutom samtidigt ut de digitala plattformarna DVB-T och DVB-T2 utan att dessa används för radiodistribution. Att använda tekniken för både tv och radio måste väl ändå anses som en kostnadseffektiv möjlighet.

.SE anser därför att SR, SVT och UR skall samarbeta när det gäller sändning av både radio och TV i såväl existerande DVB-T2-nät som nya tekniker (som t.ex. DVB-T2 Lite).

Från .SE:s perspektiv vore det också naturligt att utnyttja den bärande infrastrukturen för internet tillsammans med exempelvis 5G-teknik.

I sin enklaste form kan man dela upp värdekedjan för tjänster via internet på tre roller: nätägare, kommunikationsoperatör (ISP) och tjänsteleverantör. I ett operatörsneutralt nät bör varje roll innehas av olika aktörer till skillnad från ett vertikalt integrerat nät där en och samma aktör kontrollerar alla delar. Med ett sådant synsätt borde till exempel Sveriges Radio över huvud taget inte hålla på med transmission.

.SE anser att:

- det saknas en analys av publikens behov,
- att FM-nätet i dag fungerar bra och att utredning i första hand behöver göras för att analysera hur frekvensutnyttjandet kan effektiviseras
- många av fördelarna med digitala sändningar kan uppnås med webbradio

Utredaren poängterar att den teknik branschen väljer måste vara tillgänglig och billig, både för den som ska sända och den som ska ta emot och menar att DAB+ används i en rad europeiska länder och att det går att gå in på Clas Ohlson och köpa en mottagare för mindre än 600 kronor. En FM-mottagare kostar dock mindre än hälften så mycket och appar till smarttelefonen erbjuds ofta gratis.

Att den som inte har tillgång till en mobiltelefon i stället skulle vara beredda att köpa DAB-radiomottagare är tveksamt. Enligt undersökningen Svenskarna och Internet 2014¹ svarar 74 procent av de som inte använder internet "Nej" på frågan om de tycker om att prova nya tekniska apparater och prylar, det vill säga de tycker inte om att prova ny teknik. Åtta av tio (79 procent) som inte använder internet har tillgång till en

¹ <https://www.iis.se/docs/SOI2014.pdf>

mobiltelefon. En mindre andel (12 procent) har en smartmobil utan att använda internet.

Släckning villkoras med icke mätbara parametrar

År 2020 fattar regeringen beslut om släckning om vissa villkor är uppfyllda. Dessa villkor är:

- Täckningen för SR ska vara 99,8 procent
- Det ska vara ett mervärde för lyssnarna
- 50 procent ska lyssna digitalt
- Det ska vara ekonomiskt och praktiskt möjligt att konvertera radion i bilen

Om dessa villkor är uppfyllda släcks FM-bandet 2022. Om de inte är uppfyllda släcks FM-bandet ändå 2024.

.SE anser det vara svårt att formulera villkor av en karaktär som inte är objektivt mätbara. Vem ska bedöma mervärdet för lyssnarna? Och om 50 procent av lyssnarna ska lyssna digitalt – då är det fortfarande 50 procent som är beroende av det analoga nätet, hur ska man hantera det? Av vem och hur avgörs när det är ekonomiskt och praktiskt möjligt att konvertera den befintliga radiomottagaren i bilen?

Vilket sändarnät som än används av SR för digitala marksändningar måste det uppfylla de krav som idag ställs på FM-nätet på robusthet för beredskapsändamål, eftersom tanken är att detta nät ska ersättas vid en avveckling av public service-företagens analoga sändningar.

Danny Aerts
Vd